



Jovica Đurđić
RUKE
VEČERNJIH
LJUBAVNIKA



Biblioteka Dometi, nova serija, knjiga 33

Biblioteka D o m e t i
mala edicija
uređuje *Ljubomir Stefanović*
oprema *Ivo Marendić*

Pogovor: *Husein Tahmišćić*

JOVICA ĐURĐIĆ

RUKE
VEČERNJIH LJUBAVNIKA

IZDAVAČKI CENTAR RIJEKA
RIJEKA, 1984.

I izdanje

© Izdavački centar Rijeka

Ivana Zajca 20/II, p.p. 148

51000 Rijeka; sva prava pridržana

Ivani

LJUVENE

POLJUPCI, PJENA, PIJESAK

1.

*Ženo, četiri noći slušam tvoj glas
Odsutan i tužan,
Milujem ti tijelo,
Smjerni pregib trbuha,
Ljupki lúk vrata.*

*Četiti noći iznova kopam,
I ljubim,
I osjećam vatre
Koje me izgaraju
U mirisu borovine i mora.*

*Uz bedra bijela i dojke od stakla
U činu nuđenja:
Što te više uzimam,
Više ti se dajem.*

2.

*U žestini zagrljaja
I poljubaca
Rastaćemo se u pjenu i so.*

*Tijela nagih na jutarnjem pijesku
Osjećamo krv zavjereničku
I divlju
U našim venama.*

*Pomamo,
Nježnosti,
Prijateljice moja,
Čuješ li tu muziku pješćanih voda
Koja nam govori glas mudrosti
Glas koji ne razumijemo od zanosa,
Sna,
Opijenosti
Kad tijelo tijelu daje sve što ima.*

3.

*Ženo, četiri noći razlažem
Tvoje ljupko tijelo
U najljepše stihove ljubavi,
Raskopavam tu pukotinu kao čarobni cvijet
U postojbini vrtova morskih.*

*Tu koralna svetlost
Boji svako uleknuće na tvojoj koži
Od najtamnije bronce
Za moj ljubičasti rukopis
Gdje zapisujem ep
O tijelu zreloom za ljubav*

*Djevojčice dozrela,
Sva od nježnosti i vatre
Ti goriš u cvijeću od vode i neba
I sanjaš snove brzih valova
Koji liče na tvoje prste.*

4.

*Ponovo, ko zna po koji put,
Prelazim vrlet tvog pasa,
Ta zrnca naranče, uvalu tajne.*

*Mirišu grudi na ponoćni cvijet.
I dok se tamne krunice na njima
Razbuktavaju u mlijeko i mjesečinu,
Pružavam pažljivo geografiju
Tvoje mladosti, stidljivi ritam kretanja...*

*Ljepoto, zaustavi ovaj trenutak
Vječnosti ispod zvijezda.*

*Mudraci stare istine preinačuju
U svojim južnim sobama
U sasvim obične reči
I u svakom pismenu lik je žene.*

*Tonući između dviju obala glatkih i bijelih
Sada tek znam: ništa iskrenije ne mogu
Nego da volim i ljubim.*

5.

*Ženo, četiri noći ponovo se rađam
I umirem.
Bojom pepela
Dočekuju me tvoje oči svaki put,
Zgusnuti miris mora,
Tijelo na mahovini,
Korita koljena,
Gdje je muškost uvijek snažno nadirala.*

*Pomiješana s mojim dahom
Iskače mala ptica iz tvoje utrobe,
Kao začetak sna,
Bola,
Čudesna se svjetlost pojavljuje oko nas
Dok igra morskih talasa
Osvaja pusto žalo.*

6.

*U cvjetanju pjene
Tvoj tanki struk ko riba izmiče.
Crte bokova lome se u pijesku
Dok ih kap po kap mjeseca izbljeđuje.*

*Vazduh je pun mirisa
I mi ga udišemo.
Čarobni otvore,
Usno od vatre,
Ljeta i vina,
Žeđi i pijanstva,
Noći od šapata i nesanice
Opet se rađa igra razbijenog talasa
Kao naše disanje između poljubaca
I tako se sve ukруг ponavlja,
Dok jedna zvijezda našu igru podržava
U tvojim krupnim nepomičnim očima
Ove velike ljetne noći od mora i soli.*

7.

*Ženo, četiri noći padam
U tvoje tamne vrtove
Opčinjen bijelim brežuljcima bokova
Padam među rijeke od baršuna tvog krzna,
Tvoju put od zagasita zlata
I bedra što opijena miruju.*

*Četiri noći bježim u tvoju državu sna
I ljubavi
U posjed gdje zru nepoznati plodovi.*

*Naše napete kosti,
Naši poljupci po koži
Ne priznaju svijet potamnio
Ni oluju ispod tvrđave.*

8.

*Jutarnje sunce izgrijava iz naših dlanova,
Iz tvojih očiju,
Dubokih provalija
Koje usne svaki put otvaraju
I zatvaraju.*

*U pješčano podne
Ukrcavamo se na moj brod
Od bilja.
Uvjeravam te u konce sna,
Djevojčice,
Ljupkosti moja,
Nemamo više vremena.*

Mir.

Postoje tijela u grču opružena.

DAH, ZVUK, VODA

*To dah je, to zvuk je, to more pjeni
Jutro u travi koje dolazi niotkud
Vidim: čudesna joj se svjetlost pali u zjeni
Dok pripijenih tijela osjećamo stud*

*Čujem tihu muziku iz vodene pustinje
Topot morskog konjanika preko hridine
Leluja se u dubini škrto vodeno rastinje
Mine tek po koji krik galeba iz visine*

*Bude se mlaki vjetrovi iz svojih zabiti,
Polivači, sanjači i noćni ljubavnici
Zaslijepljeni mađijama svjetlosti. U biti*

*Mi zaboravljeni na dnu jednog vijeka
Čekamo ko na nekoj nepoznatoj stanici
Jutarnja da nas nekud ponese rijeka.*

*GALEB
U TIJELU ŽENE*

TIJELO ŽENE

*Tijelo žene, od malo bakra i nježnosti, kao cvijet
Koji prvi put ugleda sunce, ono koje se nudi
Ljubavi i godinama, leži na pijesku avgusta.
Koliko snage i ljepote u tim linijama! Volim*

*Te sjene, taj napjev ljupkosti skriven u dubinama
Njenih očiju, taj struk koji ima nešto od vitkosti
Srne u propnju. Volim to tijelo u svojim rukama
Žestoko od nagona i želje da se daje. Volim te*

*Prozirne prste, vitke i meke, na svom licu, tu
Daleku noć u Kostreni dok ljubičasti plašt
Sutona klizi preko morskih talasa. Beskonačna je*

*Moja glad posle svakog zagrljaja. U zatonima njenih
Očiju vidim istu glad, u njenim staklenim grudima
Otkrivam čežnju a na usnama želju za poljupcima.*

DJEVOJČICA SKUPLJA SVOJA KOLJENA

*Djevojčica skuplja svoja bijela koljena
Dva grumena svjetlosti, dve kaplje nježnosti
Cvjetove koji se u latice razlažu
Smjerna, voli ona moje dlanove na njima.*

*Krv je moja iznese pred čudesnu svjetlost
Ali ne otvara čvrste katance ljubavne
Ne pomažu tu ni poljupci ni plamičci
Koji se pale potajno u zjenicama dubokim*

*Bjelina je njena razastrta u aprilu mlada tijela
Ništa nisam naučio od prvog poljupca vidim
Samo je glad postala veća kroz godine
Jutro dočekujemo u travi i svjetlost u daljini.*

LJETO KOJE IZMIČE

*Ljeto koje izmiče rukama, usnama, srcu.
Umorni. Ne idemo više među trave svele.
Ljeto sa sunčanim krilima. Maše nam
Ptica u letu. Šuma je u pticu ko bol stala.*

*Dodirujemo se u hodu otežali od znoja.
Tu smo, a tako daleko od samih sebe.
Pritišće nas jedna stijena. Stabla narasla,
Vitka crnogorica, iz naših zjena plavih.*

*Krijemo se u sjenke, u pećine pune hlada,
Na izvore, slapove, na rijeke bistre...
Kćeri i sinovi naši nikada neće znati
Kuda su im se sve očevi ljubili i voljeli.*

LJETNI SAN

*Mačevi ljeta sijevaju poljem, igraju,
Zasijecaju plodove zrele, humus, vodu.
Na prepolovljenom suncu ljeta
Raspeta ptica svečano dogorijeva.*

*Iščupano krilo vjetra dotaknu nas
I nestade u svijetloj krošnji podneva.
Na usnama opori ukus mlade jabuke.
Zatvaraju se korice uspomena.*

*Trčimo i dovikujemo – niko ne čuje
Glas tiši od noći tvojih usta.
Kad si se prazno okrenula u krug
Vidjela si da je to samo ljetni san.*

DRAGA

*Vitka, na pijesku toplog ljeta, leži draga
Ima otvorene oči zagnjurene u nebo
Zagonetno osmijehnuta čuva svoju tajnu*

*Dođem, opružim se pored nje i čekam
Da i u moje oči uđe parče ljeta
Čekam čitavu vječnost i više*

*Nisam srećan srećna je moja draga
Ona se sva pretvori u ljubav i
Zagrcne se od smijeha neobjašnjivog*

*Kad zaželi zapali usnom novo sunce
I tankim ga rukama skine s visina*

BOG LJUBAVI

*Ima ona ruke nezasitne gladnice
Ruke čudesne i ruke tajnovite.*

*One meni kažu: dođi u naše prste
Dođi da te učimo ljubavi i vatri*

*Ima ona ruke koje se zovu čežnja
I ruke iz kojih žed velika izbija*

*Ima ona ruke zavodničke iz kojih
Bijeli bog ljubavi iskače i mene osvaja*

USTA U POLJUPCU

*Usta koja se dugo ne razdvajaju
U poljupcu u lancu ljubavi*

*Već na početku izranja mali sin
Nestašni mali ljubavnik budući*

*Sanjač ženskog tijela koji će zapaliti
Nebo pticu zemlju i vodu*

*Koji će gledati u bijelu put
Kao u boga razapetog na dobošu*

*Usta na drugima koja se dugo ne
Razdvajaju cijelu jednu vječnost*

UĐI KROZ ZELENU KAPIJU APRILA

*Uđi kroz zelenu kapiju aprila
I prostri svoju sjenku zrele
Među stabla što dišu noć*

*Vidim te gdje promičeš tiho
Obnažena i sva bijela, žurim
A nikako da te stignem*

*Izmičeš mi za jedan korak
Kao da si već tu na dlanu
Nikako da dosegнем tvoju kožu*

*Evo ti krv moja uzavrela i divlja
Zapali od nje baklju na brijegu
I prijeđi tu razdaljinu tjeskobe*

VATRE

*On je usnama zapalio dvije vatre
Na njenim dojkama*

*Zatim je umro pod palmom
Od snova i ljubavi neizmjerne
I usne mu zaplivaše u moru*

*Njoj se u zjenicama rodiše
Dva svijetla bisera
I tu do vijeka ostadoše*

ZVIJEZDE NA UZGLAVLJU

*Ta razdvojenost
Ljepota godina u struku
Poljupci koji traju*

*Blijeda u iščekivanju
Slijedi ona moj pogled
I put ruku*

*Znam taj nagovještaj
Tajni znak ljubavi
Ramena stisnutih
Očiju ispod latica
Prijatni strah u tijelu*

*Bijela kao vodeni cvijet
Toliko mlada i nježna
Ni u pjesmu ne smijem
Da je uvedem*

*Ostaju samo noćni poljupci
I kasne zvijezde na uzglavlju*

GALEB U TIJELU ŽENE

1.

*Galeb u tijelu žene
U njenoj ljupkosti
Razastrtoj na plaži
U Žurkovu
U njenim bedrima čvrstim
I požudnim dok
Vitka
Izlazi iz vode*

*Galeb pritajen
U njenom tankom struku
Lakom, samo što ne poleti*

2.

*Izlaže ona svoju ljepotu
Moru i suncu
Dok je pogledima svlače
Mladići gladni ljubavi
U svojoj tihoj najezdi
U svom čarobnom naletu
Ona unosi malu svečanost
na topli pijesak ljeta*

31

3.

*Ona leži
Mirna i odsutna*

*Koliko ljepote
U lukovima njenih ruku
Dok je zapljuskuje sunce
I vjetar s ukusom mora
I dok bjelina galeba
Iščezava u zrnima bakra
Zategnute kože*

*Ona pliva
U ravnomjernim zamasima
Ljupko se leluja
Tijelo za kojim čeznemo*

4.

*Lijepo je njima skupa
Oni se vole
Galeb i žena*

*U svakoj kaplji
Od zagasita zlata
Nešto je od njene dražesnosti*

*Mi volimo te kaplje
I zato plivamo u blizini*

32

RUKE
VEČERNJIH LJUBAVNIKA

PRVA LJUBAV

*Ona i on
Njihova prva ljubav*

*Ona s očima plahim
I srcem plašljive srne*

*On u naponu
Ratnik koji prodire*

*Zjenice joj nebo ispijale
Dok je sva od ljupkosti njega grlila*

*Ko polen spuštali se njegovi poljupci
Po njenom tijelu nježne djevojčice*

*Ona lijepa i vitka on u njoj preseljen
Ispod crveni cvijet tek procvjetao*

SLAP

*Ostavljamo prozor otvoren noću i srce
Godinama. Kao bogovi utišani gledamo
Gore zvijezde bremenite dok se svjetlost
Stropoštava u more bez zvuka koji bi
Mogao da zalebdi nad kamenjem žala.
Svijetli jedno oko na nebu, drugo ne
Poznajem, nesanice nas muče dok starimo
Misleći na smrt i put. Još smo prividno srećni
Mislimo na zvijezde i ostavljamo prozor
Otvoren da bismo gledali gore.*

*Mi često i ne slutimo u toj tišini slap
Mjesečine, kao ljupkost žene kad se ukaže
S mekim crtama tijela, kažem, mi i ne
Slutimo slap svjetlosti koji nas
Zloslutno zanosi i uništava.*

ZVUKOVI MORA

*Zvukovi mora dolaze na mahove
Preko korala i stijena sa povijenim
Stubovima vode*

*Miče se pijesak pod mojim stopalima
Dok me bije nevidljivim kopitom
Povijen talas*

*Uzalud prizivajući neke ruke
U jutarnjoj svježini s mora vidim
Svoj lik razbijen u zrcalu
Pješčanih voda*

*Gola duša u pregibima bez smisla
Usne skamenjene i zjene pune soli
Otupljene i daleke*

*Šta znaju oni o zvukovima mora koji bježe
Od njega, šta znaju o tajanstvenim stvarima
Dokoračava nemušti treptaj dubine -
To je svirka korala koju dotičem čelom
To više nisu tajanstva utihnule noći
To je svetkovina zvukova koja me uznosi*

LJUVENA

*Ti si lijepa ljubavi moja, ljubavi
Ljupkija od svake ljupkosti
Savršenija od svih bogova*

*Vatre tvojih usta ljubavi moja, ljubavi
Izgaraju me svojom pomamom
U nagosti tijela tvog i grudi ukrutljivih*

*Na prevojima ti tijela ljubavi moja, ljubavi
Među dolinama vitkih i dugih nogu
Grudvicu mraka udom razgonim*

*A ti si lijepa ljubavi moja, ljubavi
I tvoja haljina, kosa gusta, ruke, mirisi u travi
A ti si mi lijepa ljubavi moja, ljubavi*

USNE

*Usno vlažna, rumena pukotino, vatro!
Ko pelud meka zriš u poljupcima,
Dok sočna u zrnima tvoja krv plamsa.*

*Ti si mi to okovlje koje zarobljava,
Čija se slast u me stopoštava, i
Samo vjeru u nježnost vraća i pričinajva.*

RUKE VEČERNJIH LJUBAVNIKA

1

*Ruke, večernji ljubavnici, tijelo koje se daje i uzima,
Njen struk u obliku gitare iz koga ljupka muzika izvire.*

*Beskrajna dubina očiju i bokovi ljubavnice što gore
U požarima sutona morskog, šumovi talasa što zanose.*

*Prostrte kao ležaji, u grču prstiju, ko zrake sunca
Glas vode zove ih glas tijela zove ih glas ljubavi zove ih.*

*Ruke od čežnje savijaju se u lûk drhtaja, vatru užitka.
Na pijesku kostrenskom u gustom mirisu borovine ispisuju*

*Ljubavnu pjesmu dodira, usnama vrelih slova poljupca
Na listovima mora mlado tijelo svo od žestine i ljepote.*

*Prstiju tankih, kao šaputavi cvijet vazduha i vode,
Leluja ona istinskim mirisima u nesaglasnim časovima.*

*Kao boja mora javljaju se oči i pomiču splet tetiva.
Traje dugotrajno traganje odsutnosti, ljubavi, kletve...*

*Pomiješana s ritmovima muzike dolazi preko pijeska i vode
I svoje tijelo sviija opijena snažnim porivima bedara.*

*Okrenuti talasima, u zatonima, kao dvije statue od bronce,
Izdvaja se ona, tanka u struku, galebovi slute to tijelo.*

*Ta koža od tamarisa, ružičasta, s nježnim pregibima trbuha
Pjena i put, uleknuća ko boja naranče i modra zrnca soli.*

*Svjež stisak lica dlanovima u postelji sjajnog pijeska.
Sitne kapilare u slankastom vazduhu i mirisi algi.*

*Dolazi noć bremenita sa koralnom svjetlošću dubina
I na mahove pritiska glas ljubavnika o stijene i more.*

*U uzajamnoj navali nježnosti dodiruju se koljena i ruke
Zatvaraju se poljupci kao najčvršće brave ljubavne*

*Zgusnuta, utihnula voda, penju se mirisi soli ko zavjesa
Oni se još griju na onom suncu sa usnama od živog srebra*

*Očiju punih neba leže nauznak u tišini opojnog ljeta
Ona s rukama prozirnim, on snažnim okovima muškosti.*

TRENUTAK ISTINE

*Volim tvoje oči, modre latice,
Ljubičasti sjaj duše.
Volim narančastu kožu tvojih usta,
Glas koji je uvek spreman da prepriča
Godine naše mladosti.*

*Ali samo je ovaj trenutak istinit,
Djevojčice,
Gladi moja nepresušna,
Ovaj trenutak od sreće i tjeskobe
Koja nas zatvara u svijetle tamnice
Nepoznatih daljina, ovaj suton ispunjen
Morem i poljupcima.*

OPOJNI GRIJEH

*Djevojčica me grli i ljubi.
Osjećam kako joj se usne tope na mojim,
i kako joj tijelo drhti
od straha i čežnje.*

*U tišini
još nedovršene planinske kuće
miriše rano proljeće
i njene male jabučaste grudi.
Pjenušaju se večernje magle
i osjeća vlažnost kiše
u erotičnom vazduhu.*

*Ona se propinje na prste,
pripija svoja stegna čvrsto uz mene,
namješta oble kukove,
svoj zaobljeni trbuh...
utapa svoje nepomične oči
u mojim zjenicama
i ljubi, ljubi*

*Stavljam svoj potpis
usnama*

*na njen vrat izvijen
dok opijena srsima blijedi moja djevojčica
i kao leptirica treperi na mjestu*

*Pogriješili smo
kaza mi
u jednom trenu slasti i vatre
zaustavljajući naše disanje
koje odvija vjetar.*

*Pogriješili smo,
kaza mi s još većim strahom
otrgnuvši se iz zagrljaja,
bježeći niz proplanak i
odnoseći vlažne poljupce
na mladoj koži.*

Moje je oči ne stižu.

KOLO SJENKI

SAN

1

*To je ta muzika lišća
Stalno prisustvo zvukova
koji nas razapinju*

*Slijepi za ovo teško veče
Kao nježne niti zategnuti smo
između sna i ljubavi*

*Časovi su to kad se duša
Puni kao vrč tjeskobom i tugom
sami smo o sami smo*

*Tiha jeza u nama kao da hoće
Kao da želi da odletimo
krilima crne ptice*

2

*Zapisujem ovaj trenutak
Prije svakog sna prije gorčine
budan vidim svijet požutio*

*Koliko vrtoglavog vremena prođe
Od jednog do drugog sna
lijepa životinjo krvožednice*

*Lelujamo kroz ovaj život i
Kao skamenjene kapi ostajemo
u žutom podnevu dana*

*Kao mravi usnama smo vezani
Za gipki vrat žene na žalu
sjetna muziko morska*

3

*Iščekujemo danima sabiremo sebe
Otupljenih zjena čekamo oproštaj
boje smrti kakve li su*

*Probudi se djevojčice moja iz svojih
Sopstvenih sjenki svjetlosti bez sjaja
dotičem tvoje srce mrtvo*

*Dokoračava tamnozeleni trak truleži
Govorim te svjetlosti neznana govorim
da bih te nadživio*

4

*Neću dočekati neću sigurno znam
Taj koralni zvuk bistrine
grčevito se stežu prsti*

*Kosmos oslijepio za hiljadu godina
žestoko nas bije nevidljivim prstom
šta smo ispod kupole*

*Ostajemo zaboravljeni daleki
Sve manje se dotičemo rukama
sve više zakopavamo u sebe*

LJEPŠI JE SVIJET IZNUTRA

*Ljepši je svijet iznutra, čujem tihi šapat.
Digni se u vazduh, dragocjen je trenutak.*

*Stoljeća se zaboravljaju za čas u brdima
Nad jezerima gdje se šume ogledaju u nama.*

*Dolazi od vode miris i šum i svjetlost
Koja kaplje u beskonačnu dubinu čovjeka.*

*Preskačemo godine. Veče. Za velikim stolom
Od hrastovine čitamo lijepe pjesme uz poljupce.*

*Ključ je tu negdje. Puštaju nas čuvari svjetlosti
Da uđemo u djetinjstvo kao u ruke matere.*

KOLO SJENKI

*Pretrčao sam vas noćas brda
Pod teretom noći i zvijezda.*

*Ispao si iz kola, kažu ona meni,
U drugo se kolo hvataj.*

*Zastanem malo s tame u duši,
Da bih razmislio, da bih sanjao*

*Ako je da biram, kažem,
Uhvatio bih se u kolo sjenki i ljubavi.*

SNOVI, BOJE KOJE PAMTIMO

*Snovi čije boje još pamtимо dobro
Dovoljno su nas opčinili sjajem
Da u tišini svojoj patimo
Kao britko sječivo zarezani
Oni traju u nama*

*Ne vjerujemo sopstvenim očima
U svjetlost koja silazi u trulež*

*Više i ne razlikujemo šta je stvarnost
Sjaj linuo među očnim kapcima
Ili grumen mraka koji dubi ranu u nama
Sazvučja života i smrti biju nas u
Sljepoočnice dok se sabiremo
Poslije svih godina i ljubavi*

VEČERNJI RJEČNIK

*A ja sam zaljubljen u to malo drvo,
Prozračnu bistrinu njegove krune u suton*

*I večernji rječnik lišća kad se rascvjeta
U goruće boje rumenih cvjetova juga.
Sazvučja njegova šapata lijepo zvuče.*

*Kao da želi ući kroz prozor, proteže kičmu i ruke
Dok mu se prsti rasplamsavaju u ljubav.*

*Toliko ga zavoljeh, pune su granice duše.
To zeleno sunce, to pristalo življenje
To pritajeno govorenje koje hoću da razumijem.*

U ATELJEU

*Zasjek po zasjek, rez po rez, britak
Navješćuje pjesmu njenog mladog tijela.*

*Kakav je to sjaj u modrom oku
I vatra u tkivu ruke virtouza
Dok izvlači lijepe linije njene ljupkosti?*

*Damar i grč, višnja koja se rascvjetava.
Prsti majstora srasli s rukopisom ljepote.*

*Bijah za trenutak odlutao mišlju
I eto: smiješe mi se oči, bedra, tajni zasjek
U linijama koje pretoči taj vješti mag.*

SLATKA OMAMA TIŠINE

*Slatka omama tišine kao drago tijelo žene.
Podne i pijesak. Ta ljepota, te krhotine ljeta.*

*Čelom u nebo. Rukama prema stranama svijeta.
Hoću li dok ležim ispuniti ovaj ljetni rukopis
Zapisima o mađijama ljepote koja samuje?*

*Dolazi gusti talas slutnje sa zasjekom bola i
Časovi plamsaja na iskošenom sječivu sunca.*

*To je to, osjećam njegovo prisustvo iznutra
U pjeni bilja, u pjeni oblaka, plaha je sreća.
Omotan u večernje boje osjećam nagovještaj.*

IMENOVANJE LJEPOTE

*Bijah sam među cvjetovima zastaliom na obali,
Raskošnim oblicima s nagovještajima sna.*

*Bijah opijen mirisom bilja, ispunjen prazninom
Istinite bjehu i vitke košute na ivici slike
Dok bježahu s kasnim pticama u večernje odbleske.*

*Oslobađam se okorjele ljušturice. I, eto, lišavam
Tereta. Napokon, to su iskonska saznanja života.*

*Imenovah ljepotu poljskim cvijećem, vodom, nebom.
Neizvjesna su predosećanja svih budućih puteva
I sumnje koje zaboje dok gledam u čaške i latice.*

POLJSKI CVJETOVI

*Kako mogu da zaboravim svu dragost što kazuju?
Kako da ne pretačem njihov sjaj u oči umorne?*

*Blagošću obuzet, zavještavam im srce kad dođem.
Često ljubav njihovog prisustva navješćuje novu radost
Dok večernji vazduh srasta s polenom, vatrom i vodom.*

*Ima trenutaka, gorkih časova, žutih podneva dana,
Kada se pokrene bol u duši kao ustajali talog.*

*Oni me tada zapljusnu, ozare čudesnom snagom iznutra
Ispune saznanjem da je istina neuništiva. Ostaju
Krepkost i otisci njihovi preslikani u uglovima usana.*

DRVO

*Drvo izraslo iz mojih očiju
Ima pticu u svojoj krošnji,
Ima tajnu u svom korijenju.*

*Drvo pobjeglo iz zavičaja,
Iz jednog lijepog predjela.*

*Koliko ljepote pod njim!
Zatvoren u tvrđavu sna –
Nemam volje da se pomjerim.*

*Mahovina nas osvaja skupa.
Krv moja - krv njegova raste.*

MIR, MORE, SAN

*Čas samoće. Bez toplog daha žene.
Soba nad morem, kupicama pjene.
Lice na dlanovima, odlutale zjene:
Sto, knjige, jabuke, tragovi sjene.*

*Čas tišine. Svjetlost predmete zlati:
Šuma, ptica, polje, uskovitlane vlati
To davna je slika koju misao vrati,
Na trenutke što su znali ljepše sjati.*

*Maleno srce izvijeno u ljubav, vitki most
Svjetlost utišana na mahove ga prska
Njemoćnu ruku zarasta prah, šaš, trska.*

*Mir. Iščupana iz tijela luta kost.
Narasta od bola ljubičasta kula:
Zapaljeno oko, drhtaj, ogrubjela čula.*

KUDA JE OTIŠLA SVJETLOST

*I kada se okrenuh više nije bilo sunca
Samo me šuma breza dozivala nijemo sebi
Široko polje maslačaka moja krhka žena
Moja mala i nježna igračica na dlanu*

*I kada okrenuh se vidjeh kako ljubavnici
Krišom promiču za stabla nabreklih tijela
U postelju od prostrtih zvijezda juna –
Nisam primijetio kuda je otišla svjetlost*

ZAPISI

PRED MOJOM KUĆOM

Noćas je divno pred mojom kućom kraj šume. Daleko od svega, ležim u travi i osluškujem kako se mlada krv penje u visine. Moje me ruke izdaju, puštaju me da odem u stoljeće tame, ali moja se duša puni lijepim stvarima, ona se otima.

Kada se probudim imaću dva pupoljka od ruže u očima.

ZLATNE RUKE

*Probudio sam se u ovo jutro od srebra i odbačenih
teških okova tjeskobe. Kako je divno mojoj duši dok je slu-
že zlatne ruke.*

Danas je više mene samog.

TVOJE LIJEPO BIĆE

Tvoje lijepo biće, tako prosto i tako zagonetno, nešto što se nikada ne može izreći, posjećuje me noćas u mekoj postelji poezije. Tvoja mlada krv tjera me da se pretvorim u ljubavnika koji osvaja tvrđavu u planini. Čute tvoje usne pune pritajene vatre, ćutnjom one više govore.

Tren je ovaj vječnost koju zapisujem.

SJAJ MLADIH CVJETOVA

Kako je srcu lijepo danas među zidovima starog doma, kako je lijepo u dolini gdje se mačuje svjetlost i visovi pjevaju pjesmu povratka u grlima malih ptica. Vraćam se sjaju mladih cvjetova, ovoj strani bilja, ovdje gdje nestaju sve moje strašne bolesti koje me nagrizaju. Zaspim kraj vode srećan i zatrpan čistim vazduhom. Kada se probudim vidim dva cvijeta izrasla između prstiju. Zapjevaj, dušice srećna, kažem, i poletim iznad šume u zjenicu sunca.

SMRT

Ležao je na travi i umirao. Jedno mu je oko bilo puno krvi, a drugo širom otvoreno, puno neba i nedosanjano snu. Nije mogao više da se pomjeri, ništa da kaže, a činilo mu se da je, eto, nastupio onaj pravi trenutak (u životu) kada bi mogao sve ono šta nije mogao za života.

Ugledao je daleko tamo na brdima, sve svoje neopjevane djevojčice, njine kao trske tanke strukove i podignute ruke koje su treperile naspram sunca.

VIŠE I MANJE OD LJUBAVI (O pjesništvu Jovice Đurđića)

Po svojim pjesničkim nastojanjima i ostvarenjima, po svojoj raspjevanosti o ljubavi, po svom tradicionalizmu, pjesnik Jovica Đurđić je u našoj aktualnoj pjesničkoj situaciji usamljen i izdvojen, pa zato i po strani od osnovnih razvojnih tendencija modernog pjevanja i mišljenja. Mnogi među nama će u toj poeziji Đurđića kao pjesnika, u njegovoj poetici, naći dovoljno povoda za svoje kritičke objeckije i prigovore, a poneki i valjan razlog za potpuno odbijanje, odnosno bezrezervno odbacivanje Đurđićeve poetičnosti i tetrijebskog pjeva. I ja ih shvatam. Oni pjevanju Đurđićevom o ljubavi, užitku i radosti pretpostavljaju udes savremenog čovjeka, postvarenje njegovih izvornih moći i tragiku svijeta u kome istrajavamo. Srećom, umjetnost riječi polaže pravo na vlastitu raznovrsnost, na neiscrpno mnoštvo pjesničkih oblika i formi. Tom raznovrsnošću kao slobodom samom umjetnost riječi ustaje protiv uniformnosti pjevanja i mišljenja. Pjesnik Jovica Đurđić je to iskonski osjetio i intuitivno spoznao. Njegovi pjesnički oblici isijavaju prema životu i svijetu čovjekovom životnu radost i svjetovnu ljubav. Čulnost Đurđićevog pjesništva podsjeća na more bez primorja, a u najsrećnijim trenucima poprima i ponešto od Epikurovog hedonizma, od njegove dijalektike života i smrti.

Pjesnički svijet Jovice Đurđića je jedinstven, lako uočljiv i ljudski prihvatljiv. Njegova jednostavnost je ovozemaljska. Davni iskaz Rastka Petrovića o mladosti kao svojevrsnom čudu života i nepresušnoj svježini svijeta dobio je u pjesniku Jovici Đurđiću svog spontanog zagovornika. Mladost kao svojevrsno čudo života ostvaruje se u ljubavi i njenim usponima prema svjetlosti, prema čistoti, prema punini bitisanja. Mladost kao neiscrpna svježina svijeta ostvaruje se u zaljubljenosti lirskog subjekta u ženu, u poljsko cvijeće, u svjetlosne poplave mediteranskog krajolika. Traje i zgušnjava se ljubavna igra u vremenu mjerenom poljupcima. Sve čega se pjesnik dotakne, sve što usni i što mu se dogodi, prerasta u pjesme ljuvene, u mađiju gonetanja jedne moguće geografije ljubavnika. I kraja tom gonetanju nema. Rukopis lijepog i ob-

naženog tijela prerasta u rukopis ljuvene pjesme, a za uzvrat i pjesniku i čitaocu - ostaju u ustima ukus radosti. Lirskim doživljajima i opisima Jovice Đurđića ne manjka slikovitosti, razvijena metafora i preciznost simbola. Ovom pjesničkom svijetu, prenapućenom ovozemaljskim strastima i tjelesnim užicima, primjerena je mjera ukusa, spontanog govora i jednostavne iskrenosti. Pjesničkim svijetom Jovice Đurđića traje vladavina erosa. Jadranske obale sa svojom mladošću, sa svojim ljubavnicima i njihovim nepomućenim strastima zaposjeli su vrijeme i prostor Đurđićevog pjesništva.

Mladost koja se ostvaruje i u ovozemaljskoj ljubavi na pješčanim plažama, u proziranim sjenkama borova i čempresa, na vrelom stijenju, tik uz more, u vrela podneva ili pod zvjezdanim nebom, mladost koja uživa u sebi i činu samoostvarivanja, laka srca prihvata vladavinu erosa. U tim munjevitim trenucima samopotvrđivanja u drugom i sa drugim, u tim ekstatičnim stanjima ljudskih bića svijet realnosti razmiče svoje granice do nestajanja. Koliko vječnosti u tim kratkotrajnim probljescima zadovoljstva, radosti i sreće, probljescima koji su osuđeni na konačnost, na prolaznost u zbiljskom prostoru i vremenu? Nema odgovora. O zadovoljstvu, radosti i sreći nakon njihova ispunjenja kao da je još ponajbolje ćutati i ćutanjem ih braniti od znatiželjnika i ljubopitljivaca. Pjesnik Jovica Đurđić kao da je povjerovao u suprotno. On vjeruje u iskaz, u pjesničku artikulaciju riječi i govora, u moguće oblike ljubavnog pjesništva. Govoreći slikovito: pjesnik ljuvenih pjesama Bibliju svodi na sadržaj Pjesme nad pjesmama. I kao što ovozemaljski ljubavnici osjete zasićenost i sobom i drugim, tako isto i pjesma koja ih prati i pamti zapada u tromost, u sazvežđe banalnosti, u monotoniju. Omama ustupa mjesto dosadi, a ona nam gasi redom sva budna čula. Jedno romantičarsko, jedno tradicionalističko poimanje mladosti, ljubavi pjesničkog rukopisa prisutno je u poetici Jovice Đurđića. Njegove najnovije i najbolje pjesme su nas u to uvjerile. Sve ostalo je pitanje pjesničkog dara i opsega izražajnih moći ovog pjesnika.

Pjesnici u razvoju, pjesnici u usponu, pjesnici koji polažu pravo na promjenu i preobražaj vlastite poetike, a takav pjesnik je i Jovica Đurđić, nezahvalni su sagovornici sa stanovišta tekuće kritike pjesništva.

tva. Oni su kadri da ospore i poreknu kritičko promišljanje i suđenje svojih kritičara.

Pjesnik nije ispunjen samozadovoljstvom. Proslavljajući raspjevanim glasom ljubav i radost ljubavnika on se istovremeno opire samozadovoljstvu ispraznih ljubavnika. On sumnja. On se pita pred čudom života i tajnom čovjekova svijeta. Da li će doći vremena za ljubav? Da li će nas još koliko sutra biti u vremenu ljubavi? Koliko su dugovjeki zakoni po kojima eros vlada? Da li nas strah od letenja udaljava od života i privodi obećanoj smrti? Tako obična smjena godišnjih doba, tako obični otkucaji svijeta promjene, dovode u pitanje sve stvorene slike, ritmove, simbole i metafore u pjesmi koja je proslavila ljubav i koja je povjerovala u trenutke njene ovozemaljske ispunjenosti kao u vlastitu vječnost. Pjesnik Jovica Đurđić se u dosluhu sa svojim pjesničkim svijetom nadnio licem iznad ponora-vremena prolaženja, trošnosti i osipanja čovjekovog svijeta i njegovih vrijednosti. Postojane vrijednosti neumoljivije nas suočavaju sa promjenama izvan nas i u nama samima. Ljubav je postojana vrijednost. Sadašnji trenutak je jedino vrijeme ljubavnika. Onaj minuli to više nije. Da li će pridolazeći biti naš - niko pouzdano ne zna. Ta mjera ljubavnika svedena je na mjeru trenutka, a u konačnoj istanci na puku fiziku vremena koja dijeli mladost od djetinjstva, zrelost od mladosti i koja nas privodi starosti i smrti. Zato smo skloni vjerovanju kako nizovi, kako ciklusi pjesama ljuvenih Jovice Đurđića imaju svoju unutarnju dramaturgiju, logičan redoslijed slika, prizora i činova. Cikličan način Đurđićevog pjevanja i mišljenja privodi podaniku erosa carstvu tanatosa. Antologijske po vrijednosti, pjesme "Slap" i "Mir, more, san" sadrže ne samo ključeve za "brave ljubavi", već i za potpunije razumijevanje dijalektičkog odnosa u kome stoji eros prema tanatosu. Treba isto tako spokojno primiti i činjenicu da se ova obimna zbirka pjesama ljuvenih zatvara pjesmom "Smrt". To dijalektičko srastanje ljubavnika i smrtnika u jedno nije novo u modernom pjesništvu. Njegovo prisustvo u poeziji Jovice Đurđića je dragocjeno, jer pjesniku otvara nove puteve i nudi nešto drugačija, manje vesela i raspjevana pjesnička ishodišta.

Husein TAHMIŠČIĆ

Bilješka o piscu

JOVICA ĐURĐIĆ je rođen 1949. godine u Glogovici (SR Bosna i Hercegovina). Završio je studij na Pedagoškom fakultetu u Rijeci. Poeziju i prozu za djecu i odrasle objavljivao je u mnogim časopisima i listovima. Pojedini su mu radovi prevedeni na makedonski, slovenački, rusinski, albanski, poljski, ruski, češki, engleski i italijanski jezik. Član je udruženja književnika SR Bosne i Hercegovine. Živi u Rijeci, a radi u Opatiji.

Objavio je:

USNULA DEVOJKA, Svjetlost, Sarajevo, 1974.

LARISA, Riječko književno i naučno društvo, 1974.

LJUBIČASTO GORJE, Svjetlost, Srajevo, 1976.

KAKO VOLIM ANU, zbirka pjesama za djecu, Izdavački centar Rijeka, Rijeka, 1973.

SANAK SKLOPIOČIĆ, priče za djecu, Otokar Keršovani - Rijeka, Opatija, 1983. godine.

Dvostruki je dobitnik nagrade "Drago Gervais" za *LARISU*, 1973. i *LJUBIČASTO GORJE*, 1974. godine, kao i nekoliko drugih nagrada na književnim konkursima.

Kazalo:

LJUVE NE

Poljuci, pjena, pijesak /9

Dah, zvuk, voda /17

GALEB U TIJELU ŽENE

Tijelo žene /21

Djevojčica skuplja svoja koljena /22

Ljeto koje izmiče /23

Ljetni san /24

Draga /25

Bog ljubavi /26

Usta u poljupcu /27

Uđi kroz zelenu kapiju aprila /28

Vatre /29

Zvijezde na uzglavlju /30

Galeb u tijelu žene /31

RUKE VEČERNJIH LJUBAVNIKA

Prva ljubav /35

Slap /36

Zvukovi mora /37

Ljuvena /38

Usne /39

Ruke večernih ljubavnika /40

Trenutak istine /43

Opojni grijeh /44

KOLO SJENKI

San /49

Ljepši je svijet iznutra /51

Kolo sjenki /52

Snovi, boje koje pamtimo /53

Večernji rječnik /54

U ateljeu /55

Slatka omama tišine /56

Imenovanje ljepote /57

Poljski cvjetovi /58

Drvo /59

Mir, more, san /60

Kuda je otišla svjetlost /61

ZAPISI

Pred mojom kućom /65

Zlatne ruke /66

Tvoje lijepo biće /67

Sjaj mladih cvjetova /68

Smrt /69

Više i manje od ljubavi (O pjesništvu Jovice Đurđića) /71

Bilješka o piscu /75

UZ SUFINANCIRANJE REPUBLIČKE SAMOUPRAVNE INTERESNE ZAJEDNICE U OBLASTI KULTURE SR HRVATSKE I SAMOUPRAVNIH INTERESNIH ZAJEDNICA KULTURE OPĆINA OPATIJA I RIJEKA

Jovica Đurđić: *Ruke večernjih ljubavnika*. Pogovor: Husein Tahmišćić. Biblioteka Dometi, mala edicija. Uređuje Ljubomir Stefanović. Oprema Ivo Marendić. Izdavački centar Rijeka, Ivana Zajca 20/II, 51000 Rijeka, tel. 39-188, 39-287. Za izdavača: Manon Giron. Slog, tisak i uvez: Tipograf, Rijeka, 1984/1000